

Før Vestskoven

– spor fra en svunden tid

Vestskoven strækker sig 8 kilometer fra Vestvolden i øst til Vridsløsemagle i vest.

Men skoven er kun 50 år gammel, så hvad skete der egentlig her, før skoven kom?

Jo, området har været beboet af mennesker i mange tusinde år. Allerede i stenalderen opdagede bonden, at den lerholdige jord var meget næringsrig og gav et godt udbytte. Derfor har der, lige fra bondestenalderen og frem til Vestskoven blev plantet, levet mennesker her, som har dyrket jorden.

De har arbejdet hårdt for at opretholde livet, de har dyrket jorden og passet deres dyr, de har hugget sten, kløvet brænde, de har gravet ler og tørv, de har kigget stjerner og kæmpet for alt hvad de havde kært.

Tinghøj fra Bronzealderen

Tinghøj, nord for Risby, er en gammel bronzealderhøj. Og i perioden 1577 til 1622 var der tingsted for foden af højen, deraf navnet. Ved tingstedet samledes ansete mænd, herredsfoged, tingskriver, stokkemænd og tingsvidner for at retfærdigheden kunne ske fyldest. Hvis det var en alvorlig forbrydelse, kunne tiltalte ende i Trippendals galge, der lå ved Gammel Landevej, der hvor rideskolen ligger i dag.

I skoven ved Kroppedal museum er der fundet rester af et hus fra Vikingetiden, så vikingerne har også boet her.

Landsbyerne Risby og Herstedøster ligger nu i Vestskoven. Indtil for 50 år siden var de almindelige landsbyer med gårde, forretninger, håndværkere og marker omkring.

I begge byer ligger der stadig gårde og huse på tomter fra middelalderen.

Efter landboreformerne i 1700-tallet flyttede nogle af gårdene ud af landsbyerne, ud hvor deres jorder lå, så større og mindre gårde har ligget spredt, der hvor skoven nu er. Enkelte stalde eller lader fra gårdene er bevaret, og bruges nu i forbindelse med dyreholdet i skoven.

Københavns spisekammer

Op gennem Middelalderen brødfødte egnens befolkning ikke kun sig selv, de skulle også sørge for kirkens folk i Roskilde og efter reformationen 1536 for kongernes København. Egnen blev et spisekammer for København.

Med kun 15 km til markederne i København var der mulighed for daglige leverancer af frisk mælk til hovedstaden. Ligesom der også blev leveret kød og brødkorn til de sultne københavnske maver. Det var en lukrativ (monopol)forretning, og det betød opblomstringen af Hedebo-kulturen.

Da jernbanen kom til midt i 1800-tallet, blev monoopolet brudt, for nu kunne der

fragtes vare ind helt fra Roskilde – og det i en flyvende fart på mere end 20 km i timen!

Bønderne slog sig derfor på grøntsager og drivhuse. I 1950 lå der 57 gartnerier i Herstedernes kommuner, og mange af dem lå, hvor skoven ligger i dag.

Det sidste store gartneri, der lå nabo til Herstedhøje, forsvandt i 2012.

Det sidste gartneri i Vestskoven

Historisk færdsel i Vestskoven

Indtil 1770, hvor den Roskildevej, vi kender i dag, blev anlagt, har al færdsel mellem Roskilde og København foregået ad Gammel Landevej og Snubbekorsvej i kanten af Vestskoven.

Hvor Snuppekorsvej krydser St. Vejleå ligger resterne af Appevad Vadested. Her kunne man komme over åen via en tilhugget stenbro, også kaldet for en ”stenkiste”. I dag er den godt gemt under asfalten.

Men her har de færdes til fods, på hesteryg, med kærre, med vogn og i fin karet. Rig som fattig, borger og bønder, soldater, præster og degn, bisp og adel. Ja selv kongen.

Appevad stenkiste

Alle skulle de passerer her, hvis de havde ærinde mellem kirkens Roskilde og Kongens København – eller endnu længere væk.

Rejsen på den tid var besværlig og tog lang tid. Men heldigvis lå den gamle Roskilde kro ved landevejen ikke langt fra vadestedet. Her kunne trætte ben få lidt hvile, mens sulten og tørsten kunne stilles.

Ler og tørv

I nogle områder har moræneaflejringer fra istiden samlet sig sådan, at der kunne graves ler til mursten. I tiden mellem 1844 og 1919 var der 3 teglværker i Vestskoven på Risby mark - og et ved Hakkemosen i Tåstrup, som bl.a. leverede mursten til Vridsløselille fængsel.

Der er ingen rester af selve teglværkerne, ovne eller skorstene. Men der er 3 lergrave, der nu ligger tilbage som idylliske skovsøer. Lergravene ligger ved Orchidevej nord for Risby.

Gammel lergrav

Porsemosen

I udkanten af Vestskoven, i den nordvestlige ende, ligger Porsemosen. Den blev fredet i 1968. Men tidligere blev der gravet tørv her - meget tørv! Træerne på egnen var for længst fældet. Det blev de allerede i jernalderen. Så skulle man holde varmen, måtte man fyre med tørv. Men tørv blev også solgt til de frysende københavnere, der efterspurgte masser af brændsel til deres kakkelovne. Så sent som under

2. verdenskrig fik tørvene en renæssance, da man ikke kunne få kul frem pga. krigen.

Både tørvegravning og gravning af ler til mursten har været hårdt arbejde, men samtidig en vigtigt indtægtskilde for egnens beboere.

Kigge stjerner

Ole Rømer er en af vores største videnskabsmænd. Han levede fra 1644 til 1710. Han var en meget alsidig mand med mange gøremål. Han lavede springvand for Ludvig den XIV i Versailles, han harmoniserede vægt og mål i hele landet, gennemførte en kalenderreform, opmålte skibe, var rektor på Københavns universitet, Etatsråd, dommer i højesteret, borgmester og politimester i København – og så udviklede han ikke mindst nye astronomiske instrumenter, blev professor i astronomi og chef for Rundetårn med observatorium på toppen. Det han dog huskes mest for, er opdagelsen af ”lyset tøven”. At lysets fart ikke er uendelig hurtig, men at det tøver en lille smule.

Ole Rømer tilbage i Vestskoven

I 1704 byggede Ole Rømer et landobservatorium ved Vridsløsemagle – så også Ole Rømer har været i Vestskoven rigtig mange gange 😊

Udarbejdet af Kulturøkologisk Forening i Albertslund, maj 2017 i anledning af Vestskovens 50 års jubilæum.

www.agendacenter.dk. Tlf. 43 62 20 15